

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

A háború tartamára felelős szerkesztő:
KISS DÉNES.

SZERKESZTŐ C: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Az arany kapus

magyar psziche áldott ugarában gyökeret vert munka-mag már sarjadoszni kezd, eleven, zöld hajtása itt is ott is kifurja magát a töretlen hant alól... lobogó diszben az ország; örömtől és bizalomtól mámoros az elme... villamos szárnyon repül a hír: *Gorlice!*

A mindennapi megélhetés kicsiségeihez kötött, az élet fekete napjaival birkozó magyar, aki föláldozza teste-leike minden értékét, aki fél kezével az eke-boronát tartja, másik felével családja szájából veszi ki az utolsó buzaszemét, mert a haza elkívánja, éhes és harcol, ez az elcsigázott magyar *ma* igazán örülhet: övé az oroszlan rész, nemesak a szenvedésben, a győzelemben is!

Igen, nemesak a szenvedésben, a győzelemben is! Ehhez kommentár fölösleges. De mit ér csupán a győzelemben és az özön szenvedésben osztályoskodás, ha az *eredmények* isteni gyümölesét más szedi le, más eszi meg?! Ugyan mit ér?

Eddigél, jó három százada lehet, minden meglehet... Feledjük el! *Ma más szello fujdogál.* Az Igazság mérlegén nemesak büntetést, jutalmat is mérnek, amiből nekünk, magyaroknak bőven kell, hogy kijusson.

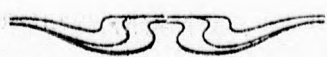
Május, a tündérkisasszony, meghozta első gyémántbimbaját: Gorlicét. És az Idő méhébe örökkévalóság zsong... a független nemzeti állam... a kitagadott ezermilliók fölemelése... a szív és értelem násza... emberi jogok.

Bőven kell, hogy kijusson:

Megfizettünk érte: piros vérről és sápadt szenvedéssel!

Virrad!...

m. l.

Fotográfiaik.

A toplicai malac

Vérrózsák nyitak arra. Madár helyett az ágyu csattogott; hétről-hétre szitált az apró ezüst-eső, a köd, meg jött a golyó, sercegetek, pattogtak a fák: ahány serceges, annyi — golyó...

Valjevén, haj, tul, a toplicai hegyek birtokáért folyt az ütközet.

Hidegtől elcsigázva, éhségtől jólakva napok óta rajvonásban feküdt a „társaság.”

Tölem jobbra, kinyuló szirt mögött, észreveszem, egyik vitézségi ermes oláh-bakam sir. Odaszólok, hé, Gyuró, sebet kap-tál, mi baj?

Domnu önkéntes, fázom. Nem kaptam sebet, csak fázom: domnu önkéntes, *te* nem fázol? (az oláh mindenkit tegez) Azután, domnu önkéntes, tudod olyan szép az a Magyarország; tudod, olyan szép... jártál már Belényesen?...

Nem jártam én Gyuró, de azért igazad van: olyan szép az a Magyarország...

A beszélgetést egy siketítő *ul* szakította félbe; az ellenséges nehéz ütegek halálmadarai röpködtek a fejünk fölött. Pár pillanattig visszafogott lélekzettel lestük: talál-e? Szörnyű robbanás... Ez is rossz volt...

Tudod, domnu önkéntes, az apám már meghalt, csak az anyám él. Öreg már szegény, maga maradt; szép kis házikót is vettem, a magam keresetéből vettem... Tudod, olyan nagy szérus kertje van. Többet ér az én házikom fél Szerbiánál... és elhallgatott és zokogott, nem gyávaságból, csak zokogott, mert fázott, mert éhezett, *mert eszébe jutott a belényesi oláh-fünek az otthon... szép Magyarország...*

Balra, alig tíz-tizenöt lépésre tölem, két apró *bihari gyümöles* tüzei erősen és irgalmatlanul szidja a rácsok minden íját-fiját. Csak hadd szidja! (a jó katona káromkodik.)

A rajvonat előtt egy megvadult szöke malac szaladgál ide-oda.

Megszólat az egyik bihari sárkány.

Pista! Ha annak a szökének a hátsó sonkáját *megfelezhethetnek*, — (a magyar baka mindent felez a bajtársával!) — kibírnám egy hélig!

Busan szól amaz: Ne bolondozz, hé. *Annyit ér az csak, mint a Simon Kalára gyónása*, (az semmit sem ért) azzal tovább áldották a csuest, nevetgéltek és erősen löttek, csak löttek.

Az egyik sir és mereng; a másik nevet és káromkodik. Még azt mondják, nincsennek faji tulajdonságok. Nem oly kicsiség ám ez a toplicai malac história, nem oly semmisség, mint első láttatra hinnénk!

Cigány

volt a gyerek. A *Balog* név mellé még valami szentét is rákente az anyaszentegyház, erre azonban már nem emlékszem. Nem is fontos. Az itt a legszembeszökőbb körvonal, hogy cigány volt a fattyu, jó kötésű, formás, meg az, hogy hazudozását csak lopási képessége multa fölül.

A nagy tolvajokban mindig található valami visszatetsző, érdekes jellemvonás. A mi hősrünknek is volt ilyen tulajdonsága: katonától el nem vitt semmit; bajtársai jószágát mindig megkímélte ösmeretségétől. Ennek azonban az is lehetett az oka, hogy egyiknek se volt imádsága se... Ő ez azonban, hogy „kollégáitól“ nem lop, mindig a maga jelleme javára irta.

Zvornikba késő éjjel értünk. Mi volt akkor, a szerbiai nagy őszi offenzívánk idején, mi volt akkor ez a parányi városka. Mindent a katonaság foglalt le... Nem akadt egy tyuk ol, hol katona már ne kvártélyozott volna.

Mi a török-temetőben szálltunk meg. Központi fűtés ugyan nem volt a Hotel de Turk szállónkba berendezve, ettől eltekintve azonban kitünő fekvés volt a cifra betűs török-fejfalon.

A társaság éhezett. Venni, természetesen, semmit se vehetett az ember. (A pénznek addig van értéke, ameddig az ellenséges golyó nem jár.) A mi kis cigányunk, kiről a rossz nyelvek azt beszéltek, hogy közönséges vályogvető, mit ő erősen tagadott, vállalkozott a „rekvirálásra.”

Elment. Egy vad idegen, ezer meg ezer katonától tönkrevert városba éjjel ment el és félóra múlva alázatosan jelentette, hogy *egy üveg savanyu uborkán kívül* mást nem „rekvirálhatott.”

Avval egy 15 literes uborkás üveget tett a társaság elé. (Miközben minden zsebe tele volt már savanyu uborkával.)

Másnap tovább masirozunk Drinacsa—Fakovic felé. A vakondok-szemű, szarka-kezü cigányunk azonban nem volt sehol.

Azt mondták: nem tetszett neki az éles szerb „levegő.” — Meglépett a gyerek.

Sebesültek kórháza.

A szó legátfogóbb értelmében szép és nemes az emberszeretnek minden önzést kizáró megnyilvánulása.

Ma ilyen szép és nemes cselekményről számolunk be.

Vasárnap, Zsigmond napja alkalmából kórházunk lábadozó betegei Kiss Dénes titkár vezetése mellett megjelentek Timon Zsigmond esperes-plébános, elnöknel, — kitérő tudatosan nem írjuk, hogy „agilis”, nem, hogy, „fáradhatatlan”, nem, hogy „bőkezű”, mert ő mindezeknél több, — szerencsekívánatuk tolmácsolása végett.

A derék és emberien gondolkozó elnököt mélyen meghatotta katonái nem remélt figyelme s midőn B. Nagy István egyszerű, de annál közvetlenebb, szivbőljövőbb szavakkal Isten áldását kérte reá, valami a szemébe szivárgott, valami, ami drágább a gyöngynél, többet mondóbb az eleven szónál... köny volt.

Délután katonáinak, kiknek emberfölötti erőfeszítését a haza védelmében Timon elnökünk komolyan értékelni és megbecsülni tudja. A kórház ebédlőtermébe fényes uzsonnát adott.

Boldogság volt nézni az elnyűtt harcosokat. Eleinte tartózkodván a hangos társalgástól, de látván közöttük levő elnökük közvetlen, finom figyelmét, szeretetet mindnyájuk iránt, feloldódtak a szívek, fel a nyelvek is... folyt a beszéd nehéz napokról, fényes győzelmekről... a háborúról.

B. Nagy István sebesült pohár köszöntője után Timon esperes-plébános, elnök intézett a hősökhöz buzdító beszédet, kit hangosan megéjeneztek.

Szép nap volt; sokáig szép nap lesz, — mint emlékszem, — az emberi szíven!

Elismerésünk aranytisztasága illesse Timon elnököt nemes jóságáért; szegények vagyunk, más nem adhatunk.

HIREK

Kunszentmárton, 1915. május 9.

— **Az új főorvos.** A dr. Talányi Ottó halálával megüresedett főorvosi állásra helyettesként dr. Gulyás János orvos lett kinevezve. Gratulálunk a fiatal ambiciózus orvosnak, aki megérdemelte a kinevezést, mert épen abban az időben jött haza szülőhelyére, amikor kitört a háború és ezzel kapcsolatban úgy Kunszentmártonban, mint egész környéken szép és nemes szolgálatokat tett a közegészségügynek. Egész Kunszentmártonban örömmel fogadta Dr. Gulyás kinevezését.

A másod orvosi állásra dr. Déri József orvos lett helyettesítve. dr. Déri már huszonöt éve közöttünk van, — ez idő alatt mindenki mint jó orvost és nemes szívű embert tanulta megismerni.

— **Halálozás.** Dr. Milasevics Sándor főügyész-helyettes f. hó 3-án Szolnokon elhunyt.

— **Hír Oroszországból.** Sokáig nem tudott Papp Kálmán kunszentmártoni földbirtokeos hírt fíjaról Papp Károly zászlósról, akit Kunszentmártonban mindenki ismer kedves és jó modoráról. A napokban táviratot kapott Turkesztánból fiától, melyben értesíti édes apját, hogy jó egészsége van s nincs semmi baja. Papp Karcsi vitézül harcolt a Kárpátokban az orosz ellen s orosz fogságba került.

— **Uj népfelkölési szemlék.** Mint mértékadó körökből jelentik, éppen úgy mint Ausztriában, nálunk is elfogják rendelni a múlt év végén lefolyt bemutató szemléken alkalmatlannak találtak ujra való sorozását. Ez alkalommal azok is sor alá tartoznak álni, akiket bevonulásuk után, mint alkalmatlanokat szabadságoltak. Az új sorozást csak azokon a helyeken fogják megtartani, ahol a bemutató szemlék eredményéből az tűnik ki, hogy nem mindenütt alkalmaztak egyenlő mértéket. Az új szemle május 25 és június 15 között lesz megtartva, ezzel azonban halasztást fog szenvedni a legfiatalabb és legöregebb népfelkölők sorozása. Ez alkalommal a szemlére mindenki köteles jelentkezni s a kivételek lényegesen eltérnek azoktól a módzatoktól, melyek az előző szemléken érvényben voltak.

— **Sorozzák a galíciai menekülteket.** A háború folyamán Galiciából és Bukovinából ezrével menekült a lakosság Magyarországra s a férfiak a meneküléssel járó kivételes körülmények folytán nem kerülhettek sorozás alá. A honvédelmi minisztérium most rendeletet bocsátott ki, melyben arra utasította a rendőrhatalóságokat, hogy az állításköteles korban levő menekülteket a negyvenkét éves korhatárig sorozzák.

— **Gőzfürdő.** Pont egy napig élvezhettük a sokáig nélkülözött gőzfürdő nyújtotta örömeiket. Csak a keddi napon volt fürdő-nap. Ugyanis a kazán egy alkatrésze elpattant, aminek teljes helyreállása huzamosabb időt vesz igénybe. Így egy napi vendégszereplés után ismét bezárultak a fürdő kapui. A fürdőzőkre nézve szomorú, de bele kell nyugodni a változhatatlanba.

— **Füftetlen nap.** Az „Augusztalapot” május 1-re füftetlen napot hirdetett. Tudniillik azok, akik dohányozni szoktak, — ezen a napon mondjanak le a dohányzásról s értékét fordítsák a megvakultak árván hagyott hozzátartozóinak Kunszentmártonban lét lelkes ápolónő Tóth Katica, Hürkec Erzsike önkéntes ápolónők vették kezükbe a gyűjtővel s rövid idő alatt tekintélyes összeget gyűjtöttek, melyet rendeltési helyére jutatta a községi előljáróság.

— **Tyuk-lopók.** Habranyi Béla polgárőr-parancsnok érdekes tyuk-lopókra bukkan egy éjjeli szolgálata közben. Egyedül sétálgatott a régi vásártér körül, amikor észre vette, hogy két suhanc a hátán zsákban visz valamit, — s gyors léptekkel haladnak. Oda kiáltott hozzájuk. Ezek észrevéve a hatalmas termetű polgárőrt, — elhajítva a zsákokat kerekét oldottak. Habranyi Béla megvizsgálta a zsák tartalmát meglepődve látta, hogy mindkettő tele van csirkével, tyukkal és „kakással.” Hátára kapta a kis zsákmányt és bevitte az őrszobába. Ott nagy ovációban részesítették a népszerű parancsnokot. A tettesek után nyomoznak.

— **Vizsgák.** Az áll. elemi iskola VI. V. és IV-ik osztályos tanulóinak f. hó 4-én és 5-én megvolt az évről-évről szokatlanul jókorább lettek megtartva a vizsgák, melynek okát a mai rendkívüli időknél lehet tulajdonítani, mégis minden osztály növendékei a legszebb sikerrel és eredménnyel feleltek meg a kívánalmaknak, amit a lelkiismeretes tanítóknak és tanítónők munkáinak lehet betudni.

Különösen elismerést érdemel Schöber Alajos igazgató, aki nehéz és felelősségteljes állását már évek hosszú során át általános közmegelegedésre töltte be. Ugy a gondnokság, mint a szülők nagyszáma szeretettel veszi körül a népszerű igazgatót, ami reá nézve fáradozásáért a legszebb babér.

A tanítók és tanítónők buzgó munkája mellett főérdemesként kiemeljük Schöber Alajos igazgatót, aki tanítómánkassága mellett igazgatói állásával velejáró ellenőrző és felügyeleti jogát, méltányolva tantestülete kettőzött szorgalmát a legnagyobb szigorral teljesítette.

Büszke lehet minden áll. elemi iskola, ha olyan igazgatója van, mint Schöber Alajos.

— **Közzgyűlési meghívó.** A Kunszentmártoni Társulati fiu- és leány Polgári Iskola Egyesülete f. hó 9-én azaz vasárnap délután fél 4 órakor a polgári iskola tanácskozó termében évi rendes közzgyűlést tart, melyre az érdekeltek szülők és a társulat f. tagjait tisztelettel meghívhatnak.

Kunszentmárton, 1915. május 1-én.

Veress János társulati titkár. Nagy Géza társulati elnök.

A Gyűlés tárgyai:

1. A választmány jegyzőkönyvének felolvasása s az ebben előforduló javaslatok tárgyalása, ezzel kapcsolatban pénztárnok, ellenőr, egy iskolaszéki és egy választmányi-tag megválasztása.

2. A választmány betérjeszti az 1915/16. tanévi költségvetést.

3. Felmerülő indítványok.

A gyermekeiket most iskoláztató, vagy a jövő tanévben iskoláztatni szándékozó szülők saját érdekükben kéretnek, hogy a gyűlésen okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

A szerkesztő izen.

Szalontai Lapok, Szalonta. Érdeklődő sorait csak ma, 9-én vettük kézhez. Arra nézve a következőkben adunk felvilágosítást. A »Szalontai sas« című cikkünk Balogh Sándor az ottani volt képviselő testvéreire vonatkozik ki a nagyváradi házi ezrednél szolgál. A szóban forgó cikket a nevezett hős egyik sebesült önkéntese írta, rá a molkó — rogalicai útköben vele küzdött. Lelkiismeretesen érezzük magunkat, ha az ezzel kapcsolatban netán írt, közleményüket magábau foglaló b. lapjukat részünkre megküldenek. Üdv.

Höss hölgyek, Fegyvernek. Meglepve olvastuk szíves soraikat. Mi a magunk részéről el tudjuk képzelni, mélyen bele tudjuk magunkat a szörnyű milieumba érezni, hogy mégis csak kellemetlen az, ha első álunkból ajtó feszítéslérez hasonló zaj, — mit a bátorsághoz szokott hössi szívek eleven fantáziája a víziók és hallucinációk babeli zavarával egészít ki — költik fel az embert. Azt is megtudjuk érteni, hogy *ilyen* rettenetes helyzetben senkisenem változhatja a menekülési *formát*. Különbözik ki tehát arról, hogy a betörő egy, a kerítés alját kaparó kutya volt. A propos, az a bizonyos menekülési *forma*... na, hiszen tudják!

Gyilkosság.

Megdöbbenő gyilkosság híre költötte fel Kunszentmárton lakosságát f. hó 8-án a hajnali órákban. Még most is lázban tart mindenkit, mert ismerősökről, munkában született munkában élő emberekről, jó nevű kereskedőkről van szó.

A féltékenység, e gyógythatatlan és irtózatossá betegséggel ragadta magával áldozatait a jelen gyilkosságban; — a féltékenység, melynek kúrthatalan gyökere ha fészket ver az emberi szívekben, — nem tűr elgördíthetetlen akadályt, — nem ismer istent, nem ismer embert, — romba dönt mindent, — tönkre teszi a családi boldogságot, tönkre tesz mindent. S különösen akkor veszedelmes a féltékenység, ha alap nélkül a fantázia hatása alatt kinozza a lelkeket. Hiszen, az a természet törvénye az igaz, hogy a leket legjobban felkorbácsolja a legvadabb tettekre viszi, ha békés családi boldogságát, családi életét megbántja, megzavarja valaki. Ez esetben a sértett minden eljárása akceptálható, mert bünhődni kell a szivteleneknek. De nem szabad fanatizálni és maniatikus rohanásban vadul nekirohanni a tetteknek s ártatlan emberek életét kioltani.

Hogy a jelen gyilkosság indító oka a féltékenység, az igazán sértett családi boldogság, vagy csak a fantázia erős munkája, — ezt eldönteni nem vagyok hivatott.

Itt hozzuk az objektív tényállást, kiki alkalossan magának véleményét.

Békés családi boldogságban élt Kunszentmártonban Hürkecz István kereskedő feleségével Gyenes Bonával és öt gyermekével. Kezdetről fogva kölcsönös megértésben dolgoztak mindketten; kitűnő szorgalmuknak gyümölcse lett egy szép virágzó üzlet.

Jó viszonyban és barátságban volt a „Fogyasztási Szövetkezet” üzletvezetőjével.

Történt pedig, hogy Hürkecz Istvánt is fegyverbe szolgált a Haza. El kellett mennie, itt hagyta családját, üzletét. Elmenetelekor megkérte Cseuz Demetert, hogy az üzleti rendlésekben segítsen feleségének. Így természetesen néha el is ment Cseuz Hürkeczékhez.

Megindult a pletyka. Az a jó öreg kunszentmártoni pletyka, ami úgy látszik nemcsak az intelligencia, hanem az alsóbb osztályokban is dühöng.

Hürkecz leveleket «névteleneket» is kapott itthonról, melyben feleségéről írtak, hogy viszonya van Cseuzzal. A legnagyobb levélíró és pletyka terjesztő pedig egy a családban lévő öreg asszony volt, aki állandóan izgatta Hürkeczet felesége ellen.

Hürkecz, aki állandóan volt családjáról informálva s aki rajongásig szerette feleségét, a híreknek felült. Szabadságot kért katonáktól és kapott is. Haza érkezve rögtön nyomozni kezdett a hírek nyújtotta dolgok után. Természetesen az oly sokan lévő rosszakaratu lelkeknek még itthon is kinoztak Hürkeczet.

Azt beszélték neki, hogy Cseuz Demeter Husvét első napjai a feleségével volt hosszabb ideig. Vallatára fogta az asszonyt, aki beismerte Cseuz Husvét vasárnapon ott tartózkodását. E körülmény és a fantázia hatalmas munkája elragadta Hürkecz Istvánt. Zsebre téve egy hosszú konyha kést elment a szövetkezetbe Cseuz felelősségre vonni. Úgy látszik békésen tárgyalhattak az esetről, mert csendben és barátságosan hagyták el együtt a szövetkezeti boltot ugy este fél kilenc tájban. Egymás mellett haladtak, — amikor a Zsárta-féle vendéglő sarkához érték Hürkecz előrántotta a rejtegetett konyha kést és e szavakkal «elvetted a boldogságom» szíven szurta barátját, aki pár pillanat alatt meghalt.

Hürkecz ott hagyva a hullát indult haza. Utközben találkozott feleségével. Megragadta kezét s hirtelen jött, mert várja Cseuz a sarkon. De alig tettek pár lépést Hürkecz hosszú késével hasba szurta feleségét. Esméletét elvesztve összerogyott az asszony.

Hürkecz az asszonyt is otthagya és mint aki jól végezte dolgát bement a helybeli csendőr-őrsparancsnoksághoz jelentkezni, ahol elbeszélte tettét.

Az asszony halálos sebével eszméletlenül fekszik, — felegyógyulásához nincs remény.

Ily körülmények között játszódott le ez a rémes gyilkosság, mely izgalomban tartja egész Kunszentmárton.

Ilyen dolgokat szül a féltékenység és a rosszakaratu lelletlenek aknamunkája.

Kiss Dénes.

Háboru és az iskola.

Történelmi korban, a jövőre nézve rendkívüli fontossággal bíró időben élünk szemtanúi vagyunk a nemzetek élet-halál harcának. Sok zavart, sok kellemetlenséget idéz elő a mindent felforgató háboru, de az ember alkalmazkodó természete és a mai viszonyokhoz szükséges idegzete hozzászokik és legyűri a háboru okozta nehézségeket is.

Hogy a háboru átalakító hatása minden téren igen nagy mértékben fog megnyilvánulni, az tagadhatatlan. Az államszervezet a társadalom, az egyén mind felhasználja azokat az életbevágó praktikus eszméket és dolgokat, melyek egy új, jobb jövőt biztosítanak számára.

Feltétlenül nagy változást fog előidézni a tantügyi téren is. Eltekintve a tanulmányi anyag sok tekintetben való megváltozásától, az erkölcsi, a hazafiai nevelés táplálására új és talán tökéletes módot nyújt a véresen, de csicsőség teljesen szerzett tapasztalat. Azokhoz a nagyszerű győzelmekhez, azokhoz a mesébe illő hősi harcokhoz, az ellenség előtt is válgó dicséret magyar hősiességhez, melyek a hazaszeretnek kiváló példaként tündökölnék, — hozzájárult, részére annak az iskola és a magyar tanítótság is. El kellett jönnie e háborunak, hogy a társadalom is észrevegye az iskola munkáját. A mi társadalmunk, a falu társadalmunk még teljesen közönyös ez iskolázás, különösen a magasabbfoku iskolázás iránt, mert szent

meggyőződése, hogy az iskola „urakat” nevel s ez a fogalom nála a külső ruházatban és a parancsolgató dologtalanságban kulminál. A falu világa az egyszerűség, a naivság, mely csupán ismeretszerzésre vágyik s ezt mohón falja, mint a májusi esőt a szomszagos föld.

Nem igen kívánczik a tudomány csarnokába s ha mégis be találna lépni, ott nem marad sokáig a természet fia visszavágyik a természethez, keresi a falu tornya felé vezető utat. A föld sokkal könnyebben ad megélhetést, mint a tudomány, melynek értékét nem tudja becsülni. Innen van ez, hogy még a lehetséges, jómodu polgár is közönyös az iskola iránt, elfelejti, hogy az élet nehézségeinek leküzdésére, a produktív munka teljesítésére, a racionális gazdaság vezetésére tudomány is kell. Mennyivel hasznosabb lesz élete, mennyivel gyümölcsözőbb tevékenysége, ha a tudás, az ész dirigálja munkáját.

Pedig az iskolának, nálunk special a *polgáriskolának* az a célja, hogy művelt polgárokat adjon a hazának, kik az ipar, mezőgazdaság, kereskedelem minden ágát tökéletesen művelik. Vegyünk példát a németektől, kik éppen e világfelforgató háboruban mutatják meg nagyságukat. Mily játszva győzik le a legnehezebb akadályokat, — igen mert minden munkájukat az ész dirigálja s hazájok iránti szeretetet és ragaszkodást nem a kancsuka és nem a kötelező népakutás oltotta beléjük, hanem a lelki szükséglet, a tudnivalóság, az akarás. Egy nép melynek olyan művelt és gazdag közeposztálya van, amely a legnagyobb könnyűséggel és lelkesedéssel szorja a milliárdokat a haza oltárára, — egy ilyen nép irigylésre és követésre méltó. Ez a társadalmi réteg, ez a művelt, gazdag középosztály hiányzik nálunk.

A háboru tanulmányainak legjobban a magyar polgári elem öntudatos fejlődésében, egészséges közszellem kifejlesztésében kell megnyilvánulnia. Mindkettőnek eléréséért csak az iskola segíti elő, mert itt szerzik azokat a szükséges ismereteket, melyeket az életben hasznosítva, hasznos és nélkülözhetetlen tényezővé lesznek a hazának.

Ezen kulturális cél elérésére törekszik a polgáriskola: öntudatos, művelt magyar középosztály nevelni. Nem urakat, nem a megélhetés nehézségein kesergő diplomás koldusokat akar nevelni, hanem törekvő, művelt, ésszerűen dolgozó polgárokat!

Tiszta, szép
makulatura papír
csak métermázsa számára lapunk
nyomdájában kapható.

Aranyat — vasért!

VASGYÜRÜK

kibélelését arannyal, vagy ezüsttel jutányo
árak mellett készít DÉVAL JENŐ ékszerész

Wolf Dezső könyvnyomdájában egy
ügyes fiu

tanoncna

felvétetik. — Értekezni lehet e lap
kiadóhivatalában.

Özv. KISS ANTALNÉ, bohonyai
52 kath.

Földje,

1915. szeptember hó 1-étől kiadó.

Táboriposta

levélpapir Legalkalmasabb levelezé-
boritékkal si mód a katonai szolgálá-
lára bevonultakkal.

Kapható: WOLF DEZSŐ papir- és
írószerkereskedésében.

ADAKOZZUNK A Vörös-kereszt kórháznak.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhögés ellen
szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

Köhögés

ellen. Rekedtség, elnyálkásodás, szamárköhö-
gés, katarus, gégefájás stb. minden előforduló
hülés ellen.

6100 köszönős hálalevél orvosoktól s magá-
nosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágyerjesztő és legízletesebb bombonok.

Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként

60 fillért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR

Tiszaföldváron Goldman Adolf

gyógytárban és minden hazai gyógytárban.

Fontos: Nélkülözhetetlen! Nagyszerű!

**Gazdaságoknak,
géptulajdonosoknak**
kevés pénzért finom lisztet készítő
malma lehet

Uj malom járat!

Örlőkövek, siksztával sze-
relve a járat nagyság szerint
darál óránként . . . . . 100—800 kilót
finom lisztet készít óránként 20—140 kilót
**Tökéletes kézidaráló svéd ma-
rokrakó és kévekötő aratógépek.**
Kellner és Schanzer Budapest
Kálmán-utca 3.

Ajánljuk virághírű és kiváló **Ma-
gánjáró** és vontatású gőz- és ben-
zin cséplőgépeinket

Magánjáró

kötő és fűrészelő gépeket kö-
zép és magas nyomású, nyersolaj
motorokat

szalmapréseket.

KELLNER és SCHANZER
BUDAPEST, Kálmán-utca 3.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Polgáriskolai tan-
könyvek, rajzesz-
közök és tanszerek
s általában minden-
féle iskolai cikkek
kaphatók.

Wolf Dezső
könyvnyomdája,
könyv-, papir- és írószer-
kereskedése
Kunszentmárton.

Mindenféle könyv-
nyomdai munkák a
legszebb kivitelben
gyorsan, pontosan
és kifogástalanul
készülnek.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

MILKÓ
IGNÁCZ

TELEFON 206.

ELSŐRENDŰ ÚRI SZABOSÁGA
SZOLNOK.

BAROSS-ÉS SZAPARY-U. SAROK.

TELEFON 206.